

2017-09-28

Ert dnr: Ku2017/01534/DISK

Vårt dnr: NFH2017-19

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
ku-remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar av betänkandet *Nästa steg? – Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU2017:60)*

Bakgrund

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) besvarar remissen ur perspektivet att vara en kulturmyndighet, med särskilt fokus på kulturarvsfrågor avseende nationella minoriteter. Myndigheten stödjer inom ramen för sin bidragsgivning Sameslöjdsstiftelsen Sàmi Duodji med finansiering av tre nationella utvecklare i samisk slöjd. Dessutom stöttar NFH ett flerårigt romskt projekt inriktat på dokumentation av hantverk och hantverksutbildning för unga romer. NFH har inlett ett systematiskt arbete med att undersöka minoriteternas behov och önskemål.

Sammanfattning

Nämnden för hemslöjdsfrågor instämmer i utredningens konstaterande att trading av kultur och ungdomars delaktighet måste prioriteras i arbetet med minoritetspolitik. Hantverk och slöjd är genom tillverkning av traditionsbärande föremål i traditionella tekniker viktiga bärare av kulturarv vilket bör beaktas i arbetet med minoritetspolitiken. För samer och romer har slöjd och hantverk varit en viktig del av försörjningen och en kontaktyta gentemot majoritetssamhället. För samer gäller det delvis fortfarande att slöjden är en mycket viktig del av kulturen och ett bidrag till försörjning, för grupper av romer finns en önskan om försörjningsmöjligheter genom ett samtida hantverksutövande.

Kulturpolitikens uppgift och ansvar

Kulturpolitiken har bl a till syfte att stödja insatser som görs för kulturarvet. Specifikt har kulturpolitiken till uppgift att stödja konstnärligt skapande i olika former samt att skapa förutsättningar för att bevara, tolka, tillgängliggöra och utveckla kulturarvet.

De nationella kulturpolitiska målen slår fast att alla lika rätt till deltagande i kulturlivet. De som tillhör nationella minoriteter skall kunna behålla och utveckla språk, traditioner och kulturarv.

I prop.2016/17:116 kapitel 6.2 *Minoritets- och samepolitikens koppling till en ny inriktning för kulturarvspolitiken* skrivs följande ” Det samiska folkets och de nationella minoriteternas nutida och historiska närvaro samt deras språk och kulturer behöver aktivt synliggöras i samhället både i egenskap av egna kulturarv och som en del av vårt gemensamma kulturarv samt som en del av berättelsen om Sverige igår, idag och i framtiden.”

11.4.4 Vikten av förebilder och synlighet inom kulturen

NFH instämmer i betänkanedets bedömning av vikten av förebilder och synlighet inom kulturen. Den första sameslöjdskonsulenten anställdes på 1960-talet och sedan slutet av 1980-talet finansierar NFH tre sameslöjdskonsulenter, vilka sedan 1996 har Sameslöjdsstiftelsen Sàmi Duodji som huvudman.

Sameslöjdskonsulenterna och deras arbete är och har varit viktigt för kunskap om och utveckling av den samiska slöjden och dess traditioner. Inom den samiska slöjden finns möjlighet att lyfta fram förebilder genom utställningar, stipendier och utmärkelser.

Hantverket och slöjden är viktiga kulturbärare, kunskapen har förts från generation till generation. I dagsläget är det inte lika självklart att kunskapen förs vidare inom familjen, vilket ökar vikten av insatser ifrån samhället. I och med beslutet att ge romer i Sverige status som nationell minoritet är romsk kultur en del av svensk kultur vilket inte avspeglas i institutionellt ansvar för och resurser till romsk kultur. Graden av synlighet i museers samlingar och utställningar vad gäller t ex romskt och samiskt hantverk är låg, detsamma gäller i ännu högre grad övriga minoriteter. NFH ser det som viktigt att synliggöra och revitalisera det romska hantverket i Sverige, ett sådant arbete måste drivas på lång sikt och ha en långsiktig finansiering. NFH ser det som nödvändigt att en nationell utvecklare för romskt hantverk tillsätts och finansieras för att kunna organisera tillvaratagandet av kunskap om romskt immateriellt kulturarv. Rosa Taikon var en romsk förebild som hantverkare och konstnär, nu har hon gått ur tiden och det är av stor vikt för såväl romer som majoritetssamhälle att hennes arv förvaltas och nya förebilder kommer fram.

3.8.1 samt 8.2.2 Överföringen av språk och kultur mellan generationerna behöver prioriteras samt Utbildningsmöjligheterna bör ses över

Hantverkskunskaper har traditionellt överförts mellan generationerna inom familjen, så är det inte längre i någon högre utsträckning varken i majoritetssamhället eller inom de nationella minoriteterna vilket innebär att om det immateriella kulturarvet skall utvecklas och fortleva behöver traderingen ske på annat vis. Yrkeshögskoleutbildningar samt gesäll- och mästarutbildningar är i detta sammanhang viktiga eftersom de kan genomföras relativt småskaligt och anpassade efter behoven. Det är av stor vikt att minoriteternas slöjd- och hantverksutövande ges utrymme inom dessa utbildningsstrukturer.

Remissvaret har beretts av kanslichef Friedrike Roedenbeck och beslutats av nämnden per capsulam den 28 september 2017.